

בית משפט השלום בקריות

מ"ת 22233-03-21 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופט שלמה מיכאל ארדמן

מבקשים מדינת ישראל

נגד

משיבים פלוני

החלטה

1 במסגרת החלטה זו עומדת בפני שאלת מתן צו איסור פרסום, או קיום דיון בדלתיים סגורות
2 בעניינם של לוקים בנפשם, במסגרת הליכי מעצר.

3

4

א. העובדות וטענות הצדדים:

5 1. המבקשת הגישה כתב אישום ובקשה למעצר עד תום ההליכים, כנגד המשיב.

6

7 2. על פי עובדות כתב האישום והמסמכים בתיק החקירה, המשיב, צעיר בן 20, בעל בעיות נפשיות,

8 בגין אושפז בעבר בבית חולים פסיכיאטרי בהיותו כבן 16, מתגורר אצל סבו, קשיש כבן 80,

9 המשמש כאפוטרופוס החוקי עליו. בכתב האישום נטען, כי ביום 7.3.21 תקף המשיב את סבו

10 הנ"ל, בכך שלאחר ויכוח זרק לעברו צלחת חרסינה שפגעה בידו, ולאחר מכן בטלויזיה בבית.

11 עוד נטען כי איים על המתלונן בפגיעה בגופו.

12

13 3. במסגרת ההליכים בתיק זה נשלח המשיב, להסתכלות פסיכיאטרית בהתאם לסעיפים 15-16

14 לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991 (להלן: "חוק טיפול בחולי נפש").

15

16 4. ב"כ המשיב מבקש, כי הדיונים בעניינו של המשיב בתיק זה ינוהלו כדיון בדלתיים סגורות,

17 וינתן צו איסור פרסום לגביהם. המבקשת, לעומת זאת מתנגדת לבקשה.

18

19 5. לטענת המבקשת, נוכח זכות היסוד כי הדיון יתקיים בפומבי, לא הוכיח המשיב את קיומו של

20 אחד החריגים המצדיקים קיום דיון בדלתיים סגורות או מתן צו איסור פרסום. לטענתה, לשם

21 כך היה על המשיב להוכיח קיומו של נזק חמור מהפרסום ופגיעה חמורה בפרטיותו של המשיב.

22 בנוסף לכך, טוענת המבקשת, כי המשיב אינו נכנס להגדרת אדם הלוקה במוגבלות נפשית

בית משפט השלום בקריות

מ"ת 21-03-22233 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

בסעיף 1 לחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005 (להלן : "חוק הליכי העדה"), מאחר ונחקר במשטרה, מסר גרסה, ושיתף פעולה בחקירתו. המשיב טוען לעומת זאת, כי עניינו נכנס בגדר סעיף 68(ב)(4) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן : "חוק בתי המשפט"), הקובע כי דיון יתקיים בדלתיים סגורות, בין היתר כדי להגן על חסרי ישע כהגדרתם בסעיף 368א לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן : "חוק העונשין"). המשיב טוען כי הינו 'חסר ישע' כהגדרתו בחוק הנ"ל. עוד הינו טוען, כי עניינו נכנס גם לגדר הגדרת אדם הלוקה במוגבלות נפשית בהתאם לחוק הליכי העדה, ולו בשלב זה, שכן לא ניתן לדעת, בלא קביעת הפסיכיאטר המחוזי, מה משקל עדותו, והאם מצבו הנפשי אינו פוגע ביכולתו להחקר.

המשיב מוסיף וטוען כי ענינם של הלוקים במחלות נפש נדון בשגרה בדלתיים סגורות. כך בהליכים פליליים וכך גם בדיונים הקשורים בוועדות הפסיכיאטריות וכי העדר צו האוסר על פרסום ההליך, לרבות פרסום מצבו הרפואי, יהא בו משום פגיעה בזכותו החוקתית לכבוד ולפרטיות, לרבות זכויותיו לחיסיון רפואי בהתאם לחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996.

ב. דיון והכרעה:

אין חולק על כך כי עקרון היסוד הינו עקרון פומביות הדיון הקבוע בסעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה. עקרון זה הינו עקרון בסיסי במדינה דמוקרטית. הוא מבטיח שקיפות וידוע הציבור על ההליכים המתנהלים בבית המשפט. הוא מבטיח שוויוניות בהליכים, ואת זכויות הצדדים להליך תקין והוגן. יש בו כדי להבטיח את חופש הביטוי וחופש העיתונות על מנת לאפשר דיון ציבורי על עניינים המצויים על סדר היום בחברה. עם זאת, ועל אף חשיבותו שאינה נתונה בספק, לעיתים הינו נסוג מפני עקרונות חשובים אחרים (ראה למשל: בש"פ 1421/20 סלוצקי אפיקי תקשורת בע"מ נ' מדינת ישראל [ניתן ביום 9.3.2020]).

החריגים לעקרון פומביות הדיון נקבעו בחוק, ובמיוחד בסעיפים 68 ו-70 לחוק בתי המשפט. החריגים הנוגעים לענייננו מצויים בסעיפים 68(ב)(4) ו-70(ד) לחוק.

סעיף 68(ב)(4) לחוק קובע חריג ומאפשר דיון בדלתיים סגורות:

"לשם הגנה על עניינו של קטין או חסר ישע כהגדרתו בסעיף 368א לחוק

העונשין, תשל"ז-1977 וכן אדם עם מוגבלות שכלית או אדם עם מוגבלות

בית משפט השלום בקריות

מ"ת 22233-03-21 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני : מספר תיק חיצוני

נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות
שכלית או נפשית), התשס"ו-2005 (בחוק זה – חוק הליכי חקירה והעדה של
אנשים עם מוגבלות)"

סעיף 70(ד) לחוק קובע חריג נוסף לשם צו איסור פרסום :

"בית משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית המשפט, במידה שהוא
רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו
הוזכר בדיון או לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של אחד מהם, לשם מניעת
פגיעה בפרטיות של אדם בשל חשיפת מידע רפואי עליו או לשם מניעת פגיעה
בפרטיותו של אדם עם מוגבלות שכלית או של אדם עם מוגבלות נפשית,
כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, של אחד מהם"

10. לעניין זה מגדיר סעיף 368א לחוק העונשין 'חסר ישע' :

"מי שמחמת גילו, מחלתו או מוגבלותו הגופנית או הנפשית, ליקויו השכלי או
מכל סיבה אחרת, אינו יכול לדאוג לצרכי מחייתו, לבריאותו או לשלומו"

11. אכן, בהתאם לכך, במקרים מתאימים מצא בית המשפט להטיל חסיון על פרטי הליכים
הנוגעים לעניינם של הלוקים בנפשם, לרבות במקרים של חשוד בהליכי מעצר (ראה: בש"פ
2990/18 פלוני נ' מדינת ישראל [ניתן ביום 25.4.2018]). הטעם לכך, שבמקרים של לוקים
בנפשם, כמו גם במקרים של קטינים נחשב בית המשפט כ - "*parens patriae*", היינו כבעל
מעמד פטרנליסטי, המגן על מי שאינם יכולים לדאוג לעצמו. דוגמא לחריג חקוק בעניין זה ניתן
לראות גם בסעיף 26(ד) לחוק טיפול בחולי נפש הקובע כי דיון בפני הוועדה הפסיכיאטרית
יתנהל בדלתיים סגורות.

12. אמנם, אין בכך בכל מקרה ומקרה כדי להצדיק מתן צו קיום גורף של הדיון בדלתיים סגורות,
אך יש בכך כדי להצדיק עריכת איזון אליו אתייחס להלן.

בית משפט השלום בקריות

מ"ת 22233-03-21 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

13. ראשית אפנה לפסיקה זרה במשפט המשווה אשר דנה בשאלות אלה. ראה: *R (on the application of C) v. Secretary of State for Justice* [2016] 1 WLR 444; *Society of Professional Journalists Utah Chapter v. Bullock*, 743 P. 2d 1166 (1987); *State v. Eaton*, 483 So. 2d 651 (1986) והשווה לעניין קטינים את: *MN v. OP* [2019] EWCA Civ. 679.

14. כעולה מפסיקה זו, אמנם אין איסור גורף על פרסום ההליכים מאחר ובמקרים רבים קיים אינטרס ציבורי בפרסומם. זאת ועוד, לא כל טענה בדבר קיום מחלת נפש או ביצוע עבירה בשל בעיה נפשית, תצדיק את חיסוי שמו של החשוד. עם זאת, במקרים בהם קיים ביסוס ממשי בחומר שעומד בפני בית המשפט, כי עסקינן במי שלוקה במחלת נפש, קיימת הצדקה ליתן צו האוסר על גילוי פרטיו הרפואיים והפסיכיאטריים ופרסום שמו. הטעם לכך הוא, שלהבדיל ממקרה של חשוד ונאשם רגיל, שמטרת הפרסום הינה בין היתר הרתעה, במקרים בהם ביצוע מעשה העבירה נעשה על רקע מחלת נפש, אובד עקרון ההרתעה, ועל בית המשפט לדאוג גם לשיקומו של החשוד או הנאשם. פרסום שמו של הנאשם והחשוד, למעט במקרים, בהם פרסום זה נוכח סוג העבירה, למשל אלימות מינית, יהא בו כדי לזהות קרבנות נוספים, או כדי להזהיר את הציבור, אינו מוצדק. יש בו כדי ליצור סטיגמה שלילית לחולה, יפגע בשיקומו, וימנע בעתיד את השתלבותו בחברה מחדש. לא זו בלבד, אלא שיש בו להוות אפקט מצנן המונע מהסובלים מבעיות נפשיות לפנות לטיפול מקצועי ולפרט באופן חופשי את בעיותיהם, מחשש כי יתגלה ברבים ובכך דווקא מתווסף סיכון לחברה.

15. בניגוד לטענות המבקשת, גילוי פרטים רפואיים ונפשיים על אדם, נחשב בגדר נזק חמור ופגיעה חמורה בפרטיות המצדיקה את איסורו של פרסום פרטים אלה מהדיון המשפטי (ראה למשל: רע"א 482/13 אליהו חברה לביטוח בע"מ נ' פלונית [ניתן ביום 23.4.2013]).

16. עיון במסמכים מתיק החקירה, שהינם מסמכים מתיק הלשכה לשירותים חברתיים ומתיק הוועדות הרפואיות בביטוח הלאומי, מלמד כי עסקינן בצעיר שבגיל 16 הזניח את עצמו, ולא יצא מחדרו במשך שנתיים. הוא אושפז במחלקה פסיכיאטרית, וביום אשפוזו איים להתאבד, ואף ניסה לקפוץ מקומה שלישית. באבחון פסיכיאטרי שעבר בשנת 2017, אובחן כסובל מסכיזופרניה, אך נשלח לאבחון סופי פסיכודיאגנוסטי, אשר לא הושלם. בשלב זה מקבל המשיב קצבת נכות מהביטוח הלאומי בשל נכות זמנית נפשית שנקבעה לו.

בית משפט השלום בקריות

מ"ת 22233-03-21 מדינת ישראל נ' פלוני

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

17. הנה כי כן, בתיק זה קיים בסיס מוצק בשלב זה לכך שהמשיב סובל לכאורה ממחלת נפש או מליקוי נפשי, וכי בהתאם למצבו גם אינו יכול לדאוג לצרכיו, כנדרש בהגדרת 'חסר ישע' בחוק העונשין. מנגד, בענייננו אין עסקין בעבירה אשר מעלה את החשד לקיומם של מתלוננים פוטנציאליים נוספים, אשר אינם מודעים למעצרו, ואשר פרסום יכול להביא לחשיפתם. לכאורה, עסקין בהתקף אלימות בכותלי ביתו, שיתכן שנעשה על רקע מצבו הנפשי. בנסיבות אלה, נוטה הכף, לפחות בשלב זה, בו טרם הוכרעה שאלת כשירותו הנפשית, למתן צו לקיום הדיון בדלתיים סגורות, כאמור בסעיף 68(ב)(4) לחוק בתי המשפט. נראה גם שמתקיים האמור בסעיף 70(ד) לחוק.

לפיכך, ניתן בזאת צו לקיום הדיון בדלתיים סגורות, כל עוד לא ניתנה החלטה אחרת.

נוכח העובדה כי אני רואה ערך משפטי לפרסום הנמקת ההחלטה, אני מתיר את פרסום החלטה זו, בלא פרטי שמו וזהותו של המשיב.

ניתנה היום, ב' ניסן תשפ"א, 15 מרץ 2021, בהעדר הצדדים.

שלמה מיכאל ארדמן, שופט